

**DISPOSABLE LOCKS,
SEALS AND THEIR POSITION IN
PROPERTY PROTECTION (PART 2)** | **EGYSZER HASZNÁLATOS ZÁRAK
(PLOMBÁK) ÉS HELYZETÜK A
VAGYONVÉDELEMBEN (2. RÉSZ)¹**

SZABÓ László András²

Abstract

I have been developing, manufacturing, and marketing disposable locks for almost twenty years. Suddenly this became the main profile of the business and I grew into it pretty slowly and realized that as almost always the products and activities underestimated by the public are the most difficult to dig into. There is always more and there is always someone who needs it. It must be protected, preserved, and made identifiable. In my study, I process legislation, standards and my own experience in both domestic and international scientific literature. Thus, this is a two-part expert study. In the second part, I review and place domestic and international regulations and standards in the complex system of property protection

Keywords

for one use locks, property protection, mechanical protection, standards, regulation

Absztrakt

Közel húsz éve foglalkozom egyszer használatos záruk (plombák) fejlesztésével, gyártásával és forgalmazásával. Hirtelen ez lett a fő profilja a vállalkozásnak én meg szép lassan belenőttem és rájöttem, hogy mint szinte mindig a közvélemény által alábecsült termékek és tevékenységek a legbonyolultabbak, ha beleássuk magunkat. Mindig van több és mindig van, akinek az kell. Védni, őrizni és beazonosíthatóvá kell tenni. A témában nincsen se hazai, se nemzetközi tudományos szakirodalom a tanulmányomban jogszabályokat, szabványokat és saját tapasztalatot dolgozom fel. Így ez egy két részből álló szakértői tanulmány. A második részben a hazai és nemzetközi szabályozást és szabványokat tekintem át és helyezem el a vagyonvédelem komplex rendszerében.

Kulcsszavak

egyszer használatos záruk, vagyonvédelem, mechanikai védelem, szabványok, szabályozás

¹ A tanulmány első része a Biztonságtudományi Szemle 2022. évi IV. évf. 1. számában jelent meg:

<https://biztonsagtudomanyi.szemle.uni-obuda.hu/index.php/home/article/view/206/176>

² szabolandras.kmo@gmail.com | ORCID: 0000-0001-7957-0724 | doctoral candidate, Óbuda University Doctoral School for Safety and Security Sciences | doktorjelölt, Óbudai Egyetem Biztonságtudományi Doktori Iskola

BEVEZETÉS

Mint a Biztonságtudományi Szemle 2022. IV. évf. 1. szám Egyszer használatos zá-
rak (plombák) és helyzetük a vagyonvédelemben (1. RÉSZ) című szaktanulmányban meg-
ismertük nincs olyan szabályozás, amely az egyszer használatos zárok működésére, annak
megoldásaira, illetve a külső megjelenésre vonatkozna.

A tevékenysége végzése az egyszer használatos zárok fejlesztése, gyártása és for-
galmazása nem engedélyköteles. Ezt a tevékenységet hivatalból nem ellenőrzi senki. Léte-
zik ennél egy ennél nagyobb szabályozó és ellenőrző feladattal bíró egység ez pedig a piac.
A felhasználók és megrendelők nagy egység, mely igényével és elvárásaival képes és tudja
is szabályozni a zárat. A gyártástól a felhasználáson keresztül a megsemmisítésig. Mel-
lékletben ott található a piac legfontosabb és legnagyobb szegmensének a MÁV-nak egy
1986-os és egy 1997-es szabályozása. A 2003-as vasút liberalizáció után ezen szabályozá-
sokat sokan átvették mivel a MÁV-nak már nem volt kötelessége minden vagon zárása. A
MÁV szabályozást példának szeretném hozni hiszen minden szállítással foglalkozó cégnek
Magyar Posta, TEFU, MASPED, MAHART, HUNGAROKAMION, mind rendelkezett va-
lamilyen saját belső szabályozással. Ezek alapvetően nem tétek a példaként hozott MÁV-
étól. Az ISO 17712/ 2003 Árufuvarozási konténerek- Mechanikus záró elemek szabvány,
mely nem túl régi és a MABISZ egy Termék - Megfelelőségi Ajánlása. Ezen dokumentu-
mokat nem fogom idézni. Megpróbálok egy általános áttekintést adni a rendszerváltás előtti
időktől a jelenlegi helyzetig. Nem célom, hogy a szabályok, és szabványok pusztá begépe-
lése. A saját szakmai észrevételeimet és értelmezésemet szeretném leírni.

1986-os évtől kezdődött a változás, érződött, hogy történni fog valami. Akkor még
ég nem beszélhetünk magántulajdonról csak köztulajdonról. Míg a Posta a pénzállítást vé-
gezte, a MÁV volt az egyetlen vasúti árufuvarozó cég mely nagy mennyiségben használ
egyszer használatos zárat. A MÁV-nál a megnevezés, Kocsizár Jelképes zár és Bizton-
sági zár. A MÁV nagyon hamar felismerte, hogy mint minden a vasúton történő eseményt
ezt is szabályozni kell. Nekem nagyon tetszik főképp a régi MÁV esetében az a katonai
felfogás és precizitás a szabályozásban, ami jellemezte és jellemzi valamennyire ma is. Te-
hát leszabályozták a Kocsizárak a Jelképes és Biztonsági zárok raktározását, őrzését, doku-
mentálását, kiadását levételét és az 1997-es dokumentumban a megsemmisítését. Megjegy-
zendő, hogy a MÁV is csak műszaki paramétereket adott meg, hossz, átmérő, szakító szi-
lárdtság, feliratozás, jelzések elhelyezése és a manipuláció lehetőségének minél inkább csök-
kentése, és megnehezítése.

MAGYAR ÁLLAMVASUTAK ÁRUFUVAROZÁSI UTASÍTÁS C.1. SZÁMÚ UTA- SÍTÁS (ÁRUK, ÉLŐÁLLATOK ÉS HULLÁK FUVAROZÁSÁRA)

Érvényes: 1986 július hó 1. [1] Kivonat a Kocsizárakra vonatkozóan :

Mint a dokumentumban szerepel itt még a Kocsizár nevet használták és nem volt
Biztonsági zár használatban ezért nem is kellett a két zárat megkülönböztetni. Itt még a
sorszám mellett az állomásnév szerepel a Kocsizárak szalagján. (1990 után már az állomá-
sok külön számot kaptak és az lett beleütve a szalagba.) A kivétel az élőző fejezetben emlí-
tett úgynevezett patenzár. Igazából az a fontos, ahogy a zárat a szolgálati helyekre való
beérkezéstől egészen a felhasználás végén a levételig leszabályozza. Idegenkezűséget minél
inkább megnehezítve, személyre és névre szóló felelőséggel a dokumentációval. Látszik,

hogy már akkor is benne volt az egyszer használatos zár a vagyonvédelem komplex rendszerében hiszen a kocsikísérőt kiegészítve és a két védelmi elem egymást váltva igyekezett az árufuvarozás rendszerén belül minél magasabb szinten az elvárásoknak megfelelni. Vasúti rendszet is volt hiszen szinte csak köztulajdon volt, melyet az állami vállalatok rendszeti szervezetei védtek és szervezték a védelmüket.

Sokszor még a mai napig is azzal próbálnak védekezni a rajtakapott fosztogatók, hogy már sérült volt a zár. Ezért fontos, mint a dokumentumban is szerepel a záruk feltétel előtti megvizsgálása a helyes és szakszerű feltétele. Hiszen, ha a feltétel közben megsérül, akkor rendkívüli esemény esetén már nem bizonyító erejű.

- Menet közbeni vizsgálat szemrevételezés, a záruk megléte és sérülésmentessége.
- Kocsizár levétele ugyanúgy szakszerűen, elvágva a szalagot egy tiszta vágással nem okozva sérülést a záron. Hiszen lépve, ronsolva el lehet leplezni azon sérüléseket, melyek az esetleges manipuláció közben keletkeztek.
- Kocsizár hiány sérülés, rendkívüli esemény. Jegyzőkönyvezni, megtenni a szükséges intézkedéseket.

A VÁM zárat már akkor is használták, de megjelentek a magánzárak is.” A Vasút engedélyével magánlakattal lezárva” engedély birtokában tehették meg. A MÁV akkor még minden szállítmányt felülzárta.

Szerintem, aki ma egyszer használatos zárat használ legyen az vasúti, közúti, banki, vízi vagy légi úti szállítmányozó vagy speditőr a fenti szabályozást alkalmazza még ha nem is tud róla mert azóta ez terjedt el a legjobban, illetve alapja a későbbi szabályozásoknak.

KOCSILEZÁRÁSOK

(Utasítás az Árufuvarozási Üzletszabályzat 11.§. (2) bek. és 48.§. (3) bek. végrehajtására) 1997. november 15.-től hatályos. Nagyon fontos három új elem jelenik meg ebben a szabályozásban.

A Kocsizáraknál megjelenik a csoportosítása. Jelképes zár, Biztonsági zár, speciális lezárási eszköz. Mint láttuk eddig csak, mint kocsizárakról beszéltünk. A MÁV igényelte egy újfajta műanyag zár és egy drótköteles biztonsági zár bevezetését és használatát. Már tudjuk a jelképes zár csak az illetéktelen felnyitás jelzésére szolgál a biztonsági zár pedig bizonyos mértékű védelmet is ad. Alapvetően a használat köre a lezárandó kocsi vagy konténer tartalmának az értéke. Felmerülhet, hogy a fosztogatók számára nem e figyelemfelhívó, ha egy biztonsági zárat látnak a konténeren. Sajnos az, de az élőerős őrzéssel együtt jól leszabályozva van rá esély, hogy megelőzzük a fosztogatást, a rendkívüli eseményt.

Továbbá az, hogy belekerült a dokumentumban a vasúton a MÁV-nál használatos záruk képe és megnevezése, illetve az egyéb engedélyezett záruk megnevezése márkaneve. Itt már a magántulajdon, a magánfeladások és a magáncégek jelen vannak a piacon azt befolyásolják és ők adják a megrendelési állomány nagy részét. Nem lehet elvárni egy magáncégtől sem, hogy lezárja a szállítmányát ez megmarad a MÁV kezében. Felelőség biztosítást, vagyon biztosítást is csak a záruk alkalmazásával együtt kötnek a MÁV-val a biztosítók. De megtiltani sem lehet a magáncégeknek, hogy lezárják a szállítmányaikat. Marad a párhuzamos zárás, felülzárás. Voltak törekvések a zárás MÁV részére való előírásának az eltörléséről, de végül nem jártak sikerrel.

Kocsizárakat nem kell használni, ha a szállítmányt, vagon kocsis kíséreléssel látják el. A MÁV-nak mindig volt rendszere és a Vasútör, Mávör vállalkozások is megjelennek. Az egész piacon minden szegmensében jelen vannak és egyre inkább teret nyernek a vagyoni védelmi vállalkozások.

A kocsizárak felhelyezése, menet közbeni ellenőrzése, levétele, sérülés vagy hiány esetében az intézkedések megtétele nem mutat különbséget az előző szabályozással. Megtalálható benne a VÁM-ra vonatkozó rész ugyanúgy, mint a magánzárakra. A magánzárak használatához hoz nem kell külön engedély a felülzárás miatt ugyanis a MÁV szempontjából nem lényeges a meglétük. Fosztogatásnál, illetéktelen hozzáféréskor alapvetően a kocsizár meglétét, hiányát, sérülését vizsgálják. A kártérítési eljárást a biztosítók szintén a kocsizáraktól teszik függővé. Mindazonáltal a magánzárakkal történő minden vasúti eseményt is dokumentálni kell és a feladó felé jelezni.

Kocsizárak levétele: Még a lehetőségét is ki kell zárni, hogy a felhasznált zárak illetéktelen kezekbe kerüljenek, hiszen több zárból kisipari módszerrel össze lehet állítani egy látszatra ép, sértetlen zárat. A számot átütve, a levágott zár helyére a szállítmány kifosztása után fel lehet helyezni. A végállomáson a levételnél veszik észre mi történt. Komoly anyagi és erkölcsi kárt jelent. Milyen intézkedéseket lehet tenni? A zárat be kell vizsgáltatni független laboratóriumban. De a megelőzés nagyon fontos. A felhasznált zárat fajta szerint gyűjteni az állomásokon egy központi raktárba beszállítani és dokumentálva megsemmisíteni. Másik ok amiért fontos a felhasznált, de nem manipulált zárat egy ideig őrizni, ha esetleg felbukkan egy ugyanolyan sorszámú zár vagy ha kiderül a szállítmányt mégis fosztogatták a zár bizonyítani, vagy cáfolni tudja ezen esemény megtörténtét. Sajnos találkoztam felelőtlen levétellel egyszerűen kidobták a szemébe nem jegyzőkönyveztek.

Kocsizárak selejtezése. A fel nem használt zárat egyedi azonosítójuk miatt nem szabad simán kielejtezni vagy kidobni. Jelzés és sorszám szerint kell gyűjteni és dokumentálva megsemmisíteni. Hivatkozva az előzőekre itt is a zárral való visszaélés manipuláció fennállhat. Nagyon egyszerű mert itt nem kell kisipari módszerrel felhasznált zárból újat összerakni, hanem elég az ellenőrző számot átütni, ha még ilyen típus van használatban. A típus megjelölése a lesejtezési jegyzőkönyvben és közreadása meg előzheti ezt a fajta visszaélést.

A fenti szabályozás kisebb módosításokkal mai napig hatályban van. A vasút liberalizáció miatt 2003.-tól a MÁV, és utódcége a MÁV Cargo Zrt, valamint a Rail Cargo Hungaria Zrt nem kötelessége a felülzárás, ahol feladói magánzár van. A magánvasutak ugyanezen fenti szabályozásokat használják természetesen figyelembe véve az egyedi cégekre jellemző sajátosságokat.

Felvetődik jogosan, az a kérdés, hogy mi alapján választotta, választja ki a MÁV és egyéb a piacon egyszer használatos zárat használó megrendelő, feladó a számára megfelelő zárat. Azt már tisztáztuk, hogy a zárás módja és a külső megjelenés minden gyártónál, fogalmazónál más és más. A MÁV saját Műszaki Dokumentációval rendelkezik a zárak laboratóriumi bevizsgálására és a műszaki követelményekre, mint a Jelképes zár, mint a Biztonsági zár esetében. Ezt a dokumentumot nem hivatkozom be és nem is csatolom mivel a mai napig a MÁV utódai előbb a MÁV Cargo most meg a Rail Cargo Hungaria Zrt használja, pályázatainál csak pénzért adja ki és úgy gondolom etikátlan és jogsértő is lenne a nyilvánosságra hozatala.

Viszont a MÁV már 2001-óta ragaszkodik a MABISZ általi Biztosítói Minősítési Tanúsítványhoz. Lassan az egész magánpiacnál elfogadott lett ezen Tanúsítvány használata. Legfőbb erre irányuló erőt a biztosítók fejtették ki a cégek felé, másképpen nem voltak hajlandóak biztosítást kötni a szállítmányokra, védendő objektumokra. A MABISZ hasonlóan a MÁV-hoz bizonyos műszaki bevizsgálások alapján Műszaki Szakértői Véleménnyel adja meg a Tanúsítványt. A Tanúsítvány publikus de a Műszaki Szakértői Tanúsítvány nem az. Mindazonáltal a MÁV és a MABISZ általi bevizsgálások jegyzőkönyvét egyedi kérésre a vevőnek, a zár felhasználójának át lehet adni. Tapasztalatom szerint ilyen igény még nem volt csak a Tanúsítványt szokták kérni.

Fontos, hogy a következőben ismertetendő szabvány 90%-ban azonos a MÁV Műszaki Dokumentációjában és a MABISZ Műszaki Szakértői Tanúsítványában szereplő vizsgálatok leírásával. Felvetődik itt egy nagyon fontos kérdés mi alapján lettek a következő vizsgálatok és az azokhoz hozzárendelt méréshatárok, műszaki paraméterek megállapítva. A válasz szokás alapján.

Ahogy már írtam összegyűjtötték a piacon lévő egyszer használatos zárat, fuvarozási zárat és a felhasználói igényeket, meg a meglévő műszaki előírásokat és konszenzus alapján állították össze a szabványt. Főképp a legnagyobb cégek igényeit és gyártmányait vették figyelembe.

Szóval kellett egy általános előírás, mely a zárat valamilyen formában sorolja és elhelyezi a vagyonsvédelem palettáján nos ez lett az ISO/PAS 17712:2003 Árufuvarozási konténerek-mechanikus záró elemek szabvány.

Mellékletben megtalálható egy MABISZ Biztosítói Minősítő Tanúsítvány 2001-ből és összehasonlítással egy MABISZ Termék - Megfelelőségi Ajánlás 2007.-ből. Érdekes a névben történt változás, de még érdekesebb, hogy a 2007-es dokumentumban a Vizsgálati eljárás alapja pontba bekerült az ISO/PAS 17712:2003 Szabvány is mint vizsgálati előírás. Az egyszer használatos zárat plombák gyártásával és forgalmazásával foglalkozó cégeknek újra be kellett vizsgáltatniuk a záraikat már e szabvány követelményei szerint.

ISO/PAS 17712:2003 ÁRUFUVAROZÁSI KONTÉNEREK MECHANIKUS ZÁRÓ ELEMÉK SZABVÁNY

Nézzük át miről is van szó. Sajnos a fordító nem volt „szakmabeli” a manipulációt mindenhol megbabrálásnak fordította. [2] A Szabványt a Szabó és Fia Szolgáltató Kft vevői igényre szerezte be az Magyar Szabványügyi Testület-től és saját költségén fordította le. 2006.-ban, és haladéktalanul be is vizsgáltat a zárai független laboratóriumban már e szabvány szerint tudtommal elsőként a piacon Magyarországon. A mellékletben szereplő MABISZ Termék - Megfelelőségi Ajánlás dokumentumba azért került, mert a Szabó és Fia Szolgáltató Kft díjmentesen a MABISZ részére bocsátotta a fordítást.

Tehát mint látjuk három kategóriába sorolja be a zárat

- Biztonsági zár → Megfelel gyengébb Biztonsági zárnak, vagy erősebb Jelképes zárnak
- Megerősített biztonsági zár → Megfelel a Biztonsági zárnak
- Jelzésértékű zár → Megfelel a Jelképes zárnak

2002.-től a Magyar piacon is megjelent az igény egy a két felhasználási körű zár a Biztonsági zár és a Jelképes zár között. Erősebb műszakilag, mint a Jelképes zár, de árban kedvezőbb, mint a Biztonsági zár kifejlesztésére, ami sok cég esetében meg is történt.

A szabvány nagyon jól áttekinti a zárok fajtáit:

- Szálhuzalos zárok
- - Lakatos zárok (újra felhasználható kivitel, konténerekre kifejlesztve) Érdekes, hogy egy klasszikusan nem egyszer használatos zár is belekerült a szabályozásba. de a szabvány az Árufuvarozási konténerekről is szól.
- Lemezcsíkos zárok
- Fémsodrony-zárok
- Csapszeges zárok (ezek a klasszikus tengeri zárok)
- Ráhúzó szalagos (hevederes) zárok
- Sodrott lezárások
- Rovátkolt szalagos zárok
- Címkezárak

A felsorolás célja rámutatni arra, hogy nagyon jól látszik a szabványból, hogy alapvetően tengeri szállítással foglalkozó cégek szabályozásai kerültek bele.

Az alapkövetelmények a jelek, jelzések elhelyezése és a feliratok sorszámok megoldása sokféle lehet erről nem szól a szabvány ezért kiegészítem.

- Benyomással (présgép által)
- Beleégetéssel. Például a műanyag zároknál
- Megfestéssel felületi festés
- Bevonó anyag rávitelével, melyre jelet lehet elhelyezni fémzárnál műanyag bevonat
- Öntéssel már a fém vagy műanyagba beleöntve lehetőleg kidomborodóan.
- Az eljárások célja és lényege az, hogy az egyedi beazonosító jeleket nyom nélkül ne lehessen eltávolítani, sem mechanikai sem vegyi sem kémiai úton. Az egyedi beazonosíthatóság vagyonsvédelmi elvárás. Az Általános követelmények meg-egyeznek az előbbieken kifejtett MÁV és MABISZ előírásoknak.

Itt is nem arról van szó, hogy ne lehessen megbabrálni, manipulálni, hanem ez a lehető legnehezebb legyen. Amit el akarnak lopni azt el is lopják! De az egész vagyonsvédelem célja ennek megnehezítése és a többi vagyonsvédelmi komplex elemmel együtt –élő-erős őrség-a tettenérés. Magyarországon az egyszer használatos zárok (plombák) gyártásához, forgalmazásához nincs és nem is volt szükség VÁM általi jóváhagyásra. Kivéve a jövedéki termékekre kerülős zárok esetében, ebben az esetben nagyon komoly ellenőrzésen és helyszíni bejárásos kell átesnie a gyártónak, forgalmazónak. Shengeni csatlakozás és az EU belső határainak megszüntetése mára a piac teljes liberalizációját hozta. Később a Tapszlatatoknál fogom kifejteni miért fontos mégis a gyártás és forgalmazás ellenőrzése, le-szabályozása a gyártó részéről.

A Szabvány négy különböző vizsgálati, minősítési leírást tartalmaz.

- Szakító próba
- Nyírási próba
- Hajlítási próba

- **Ütési próba**

A hozzájuk rendelt erőket, terheléseket Kg-ban újabb szabályozásoknak megfelelően KN-ban és Nm-ben adja meg. Nem szándékom egyenként a vizsgálati eljárásokat elemezni. Jól érthető és egzakt előírások. Független akkreditációval rendelkező laborban kell a vizsgálatokat elvégeztetni a szabvány előírásait követve. A vizsgálati eljárás végén az eredményeket jegyzőkönyvbe foglalva a záruk típusonkénti megjelölésével és besorolásával a minősítésnek meg lehet felelni. A vizsgálatokat a besoroláshoz csak egyszer kell elvégeztetni a Szabvány nem követeli meg a felülvizsgálati, vagy újbóli vizsgálatokat. Érdemes mégis a gyártónak ellenőrzés képen a zárai időközönként vizsgálat alá vetni még ha ISO minőségbiztosítási rendszerrel is rendelkezik.

Az vizsgálatok elvégeztetése, a szabvány bevezetése vagy az ISO rendszer és folyamat működtetése, fenntartása nem kötelező, csak és kizárólag a piac a vevők, felhasználók igényei kikényszerítették a megbízhatóság miatt. Az egyszer használatos záruk olyanok, mint a gyufák a használat közben derül ki, hogy működnek e. Ezért fontos a szabályozás. Természetesen, mint minden termék esetében a nem rendeltetésszerű használat esetén nem lehet garanciát vállalni, hogy a zár megfelelően ellássa feladatát. Még, mikor az első egyszer használatos zárral kezdtem foglalkozni, gyártani és forgalmazni észrevettem, hogy főképp azon cégeknél, felhasználóknál, ahol megelőzően nem használtak zárat plombát nem igazán tudták, hogyan is kell a zárat kezelni. A megszűnt vállalati állami rendszereket a magánbiztonság még nem tudta teljesen pótolni. Részben a szabályozás részben a magáncégek anyagi megfontolása miatt. Összeállítottam a MÁV-os előírásokból egy általános Ajánlást, és részt vettem több cégnél a plombák használatának bevezetésénél. Ott tapasztaltam, hogy hiába volt, van meg a tudásom többször a fejemhez vágták, hogy csak gyártó vagyok ne szóljak bele a cégük dolgaiba. Ez vezetett oda, hogy először a Biztonságszervezői I felsőfokú tanfolyamot elvégeztem majd jelentkeztem és felvételt nyertem a Rendőrtiszti Főiskolára a Nemzeti Közszerológiai Egyetem jogelődjére.

GYÁRTÓI, FORGALMAZÓI AJÁNLÁS [3]

Megrendelés:

Az írásban, faxon, vagy elektronikus levélben (e-mail) elküldött megrendelésben hivatkozni kell az igényelt magánzár (én a magánzár nevet használom) típusára (fém vagy műanyag)

A megrendelésben szerepeljen a magánzár színe és a felirat szövege, vagy a logo mintája, ha egyik sincs az egyedi azonosító megjelölése.

A megrendelésben szerepeljen még a folytatólagos sorszám, az utolsó megrendelésénél befejezett sorszám lesz a kezdő. Új megrendelésénél a sorszám 000001-től indul folyamatosan, emelkedően.

A megrendelő bekerül egy számítógépes és manuális nyilvántartásba így a jövőben a megrendelések megkönnyítése miatt elég, ha a kapcsolattartó ügyintéző telefonon adja le azt.

Magánzárak tárolása és nyilvántartása:

A megrendelés után beszállított magánzárakat érkeztetés után „Magánzár nyilvántartásba” kell venni. A nyilvántartást a következő rendszeti szempontrendszer szerint kell elkészíteni:

- Megrendelés időpontja és száma, kapcsolattartó neve beosztása.
- A magánzárak beérkezésének időpontja, az átvétel átszámolás eredménye. Ha van hiány
 - annak a jegyzőkönyvezése és jelentése.
- A Magánzár sorszáma és darabszáma
 - A felhasználásra kiadott magánzárak darab és sorszáma az átvétel ideje, az átvevő neve
 - Időszak végéig (heti, havi) beérkezett és felhasználásra kiadott magánzárak összesítése.
 - A rendelkezésre álló darabszám, mennyiség megállapítása.
- A magánzárakat egy erre rendszeresített ha ilyen nincs megfelelően zárható helyen kell tárolni, hogy ahhoz illetéktelen személyek ne férjenek hozzá.
- Rendészetileg fontos, a magánzárak tárolásával egyetlen személyt felelőssé tenni
- A felhasználásra kiadott magánzárakról felhasználó helyenként - amennyiben több felhasználó hely van – úgy nevezett „Helyi felhasználói nyilvántartást kell vezetni”.
- A felhasználói helyekre általában csak az egy napi vagy az adott zárasmennyiség szükségletének megfelelő magánzár mennyiséget célszerű kiadni, a visszaélések megelőzése érdekében.
- A „Helyi felhasználói nyilvántartásban” szerepelnie szükséges:
 - A zár felhasználás, felhelyezés időpontjának.
 - A már felhasználásra került magánzárak darabszámának
 - A már felhasználásra került magánzárak sorszáma
 - A lezárt objektum, vagon, gépjármű, konténer egyedi azonosítójának (rendszám, kocsiszám, konténer száma)
- A felhelyezésnél roncsolódott magánzár sorszámát és a felhelyezés dátumát.
- Felelős személy rendész, vagonőr, biztonsági őr nevét.

Magánzárak használata:

Magánzárral el kell látni a lezárandó objektum, közúti gépjármű vasúti kocsí vagy konténer olyan zárható nyílását, ahol az áruhoz hozzá lehet férni.

A magánzár zárát a zár házába olyan módon kell felfűzni, hogy annak megsérülése nélkül a lezárt nyílást még résnyire sem legyen megnyitható. Szorosra kell húzni. Ellenőrizni, hogy ténylegesen zár a magánzár, ellentétesen óvatosan meghúzni.

A lezárandó objektumba, közúti kocsiba vasúti kocsiba vagy konténerbe történő berakodás után a magánzárakat azonnal fel kell helyezni.

A felhasznált magánzárak darabszámát és sorszámát a kísérő dokumentumokon, okmányokon fel kell tüntetni.

A telephelyről való kilépés alkalmával a kapuszolgálatnak a felhelyezett magánzárak sorszámaazonosságát ellenőrizni és szignálni kell.

Amennyiben a telephelyről való kilépés alkalmából a rendészeti előírások miatt a közúti gépjármű, illetve a vasúti kocsí rakományát ellenőrizni, felnyitni szükséges, az eredeti magánzár roncsolásmentes eltávolítás (egyszerű tiszta levágás) után az újonnan felhelyezett magánzár számát a kísérő dokumentumokra fel kell jegyezni. Ezzel egyidejűleg arra vonatkozóan is fel jegyzést kell tenni, hogy melyik eredetileg felhelyezett magánzár- sorszám megjelölésével- lett eltávolítva

A magánzárak azonosságát és épségét a portán való belépés és kilépés alkalmával minden esetben ellenőriztetni szükséges. Amennyiben a portaszolgálat, vagy más ezzel megbízott személy megállapítja a magánzár sérülését a sérülés tényét a gépjármű vezetőjével el kell ismertetni.

A magánzár hiánya, vagy sérülése esetén a fentiekén túl, ha erre lehetőség van tételes áru ellenőrzést is célszerű végezni. Amennyiben a kísérő dokumentum adataihoz képest a közúti vagy vasúti jármű rakománya eltérő, az eltérés tényét, okát, ha megállapítható és időpontját jegyzőkönyvben rögzíteni kell. A jegyzőkönyvet lehetőleg az áru kísérőjével is alá kell íratni, amennyiben ezt megtagadja az előírt intézkedéseket haladéktalanul meg kell tenni.

Mint a fejezet elején említettem a gyártók maguk döntenek el milyen kivitelű zárasi megoldású és formájú zárta gyártanak, forgalmaznak. Mint láttuk a szabályozás és a szabvány nem más, mint ajánlások sorozata. A Gyártói Ajánlásban megpróbáltam egy általános elvárát megfogalmazni és így minden cég, felhasználó a saját rendszeréhez, vagy a biztonsági szolgálatához tudja illeszteni. Természetesen nem várható el mindenhol minden elem működtetése. A számomra legideálisabb állapot, ha a felhasználó bevezeti és működteti az ISO szabvány szerinti minőségbiztosítási rendszerét, és rendszerellemmé teszi a záruk használatának szabályozását.

A MÁV előírások de a Gyártói Szabályozás is a Vagyonvédelem Komplex Rendszerének a tagja pontosabban a Rezsim Intézkedések közé tartozik. Fontosnak tartom mégis külön kiemelni. Ezzel elérkeztünk a következő fejezethez, melyben a zárukat elhelyezzük a Vagyonvédelemben.

HELYZETŰK A VAGYONVÉDELEMBEN

Először a vagyonvédelem fogalmát tisztázzuk. Vagyonvédelem: az ingatlan és ingóság őrzése, a pénzürték-szállítás és szállítmánykísérés, a rendezvények biztosítása, valamint a felsorolt tevékenységek tervezése, szervezés és irányítása. A ~ ellátása gyakran kapcsolódik → *személyi védelem*hez, amely az adott természetes személy életének és testi épségének védelmére irányul. Ebben az utóbbi esetben már személyi és vagyonvédelmi tevékenységről van szó. [4]

Nem szeretem, azt a hasonlatot miszerint minden lánc annyira erős, mint a leggyengébb láncszeme.

Szeretem úgy felfogni a szervezetek, szolgálatok működését, mint egy gépet. Összetett organikus és mechanikus elemekből, alkatrészekből álló komplex rendszer. Minden elemet méretezni kell és a saját helyén kezelni. Lehet sőt biztos, hogy egymáshoz képest eltérnek erő, szakítószilárdság és más mutatóikban, de együtt megteremtik a tökéletes működést, a tökéletes rendszer. Például egy gépjármű gyújtógyertya ugyanolyan paraméterekkel kell rendelkezzen, mint az ablaktörő, vagy az indítómotor? Természetesen nem, az együttműködés a kooperáció az elemek együtt dolgozása, és a szinergiája a lényeg. Az ember nem gép, elfárad, sérül, rossz napja van vagy elromlik. Sőt még a gép is elromlik. Ebben a szellemiségben tekintek a Vagyonvédelem rendszerére, mint az emberek az eszközök és intézkedések komplex rendszerére. Hasonlóan, mint a szervezetek közötti együttműködés, kooperáció a vagyon ellenes bűncselekmények, és a bűnmegelőzés mint a magánbiztonság,

mint a rendvédelmi szervek között. De említhetném a Polgárőrségeket és a helyi önkormányzatok bűnmegelőzési bizottságai és a végén, de nem utolsósorban a polgárok jogkövető magatartását. A törvényeket.

Tekintsük át, ezzel a logikai módszerrel az egyszer használatos zárok (plombák) helyzetét.

A Vagyonvédelem Komplex Rendszere:

- Mechanikus védelem
- Elektronikus védelem
- Élőerős védelem
- Rezsim intézkedések

MECHANIKUS VÉDELEM

Ide tartoznak maguk az egyszer használatos zárok. Két oldalról lehet megközelíteni.

Először azon cégek felhasználók, ahol nem használnak egyszer használatos zárat és nem is zárnak. Rendszereti szempontból nagyon rossz nem lehet sem védeni sem bizonyítani száz százalékosan, ha valami történik. Hiába van élőerős őrség, biztonsági szolgálat hisz az alkalom szüli a tolvajt, mint tudjuk. Az elektronikus védelem sem mindig célszerű. Az egyszer használatos zár az utolsó védelmi vonal. Ha az elkövető átjutott a héjvédelmen ez a magvédelem vége. Itt már csak az áruk vannak, a védendő javak. Ezért minden előzetes védelmi intézkedést meg kell tenni.

Másodsorban, ahol használnak egyszer használatos zárat de semmilyen dokumentációt nem vezetnek róla. A Rezsim intézkedések teljes hiánya olyan mintha lenne egy drága lakásunk minden földi jóval berendezve hozzá egy hiper modern biztonsági ajtónk csak éppen a kulcsot egyfolytában elhagynánk másoltatnánk belőle rengeteget és agyba főbe osztogatnánk mindenkinek, aki éppen arra jár.

Természetesen én csak az egyszer használatos zárákról beszélek, de nagyon sok vagyonvédelmi, rendszereti rendkívüli eseményre, és azok megelőzésére alkalmas a hasonlat.

ELEKTRONIKUS VÉDELEM

Ide soroljuk a megfigyelő kamerákat a kültéri és beltéri behatolás jelzőket, a tűz és füstjelzőket. A zárok egyik fejlesztési iránya a GPS vagy GPRS globális helymeghatározó rendszerrel ellátott szállítmányok védelme, mégpedig oly módon, hogy maga az egyszer használatos zár zárja az áramkört. Amennyiben illetéktelen módon megnyitják bekapcsol a biztonsági jelző és a központban megtörténik a riasztás. Természetesen a megfigyelő kamerák is nagyon fontosak például cargo terminál, logisztikai központ vagy rendező pályaudvaron a megfigyelés és a rendkívüli esemény felderítésében, bizonyításában. Megtörtént eset, hogy egy fosztogató banda feltörte a konténeret, és kezdte kipakolni, a megfigyelőközpontra észlelte és jelezte a biztonsági őrök felé. A helyszínre kiérkező biztonsági őrség előtt a fosztogató banda szétfutott. Az egyik tagját a kiérkező rendőrség tartóztatta fel egy mellékutcában és a bizonyíték arra, hogy ott volt a biztonsági zár volt, amit a levágás után zsebre tett. A biztonsági zár sorszáma megegyezett a konténerre felhelyezettével és a megfigyelő kamera által rögzített felvételen is felismerhető volt az elkövető.

ÉLŐERŐS VÉDELEM

A munkatársak kiválasztása az alapja a sikeres működésnek. Amennyiben a Biztonsági szolgálat helyezi fel az egyszer használatos zárat ki kell oktatni annak megfelelő és szakszerű használatáról és a vonatkozó dokumentumok kitöltéséről, vezetéséről. Fontos a Biztonsági szolgálat részéről az időszakai vagy járórhoz kötött ellenőrzése a záruk sértettségének. Ez történhet szemrevételezéssel, vagy egyszerű kézzel történő megmozgatással. Legtöbb esetben a Biztonsági szolgálat vagy a Fegyveres Biztonsági őrseg már lezárt állapotban találkozik a zárossal. Sajnos volt rá példa, hogy a pénzszállító Fegyveres Biztonsági őr manipulálta a pénzeszsák lezáró zárját. Megtörtént eset, hosszabb vidéki úti pénzszállításnál a szállítójárműben hátul tartózkodó Biztonsági őrnek volt ideje „játszani” és manipulálni az egyszer használatos zárat. Pénz vett ki belőle, majd visszazárta. A zár már nem zárt rendesen, de úgy tűnt „mintha” zárt állapotban lenne. A bank munkatársai vették észre a hiányt. Az egyszer használatos zár bevizsgálásra került, ahol a független vizsgáló laboratórium megállapította, hogy a zárnál idegenkezűség áll fenn. Hamar kiderült, hogy kinek volt alkalma és ideje a manipulációra. A Biztonsági őrrel szemben a szükséges eljárásokat megindították. Itt is látszik az egyszer használatos zár azon kritériuma, hogy nyom nélkül kinyitni és visszazárni ne lehessen. Ha az élőerős őrseg észleli a sérülést a záron, haladéktalanul meg kell tennie a számára előírt védelmi tervekben szereplő intézkedéseket.

REZSIM INTÉZKEDÉSEK

Mint a fentiekben többször hivatkoztam a Vagyonvédelem Komplex Rendszerének elemeinél illetve az előző fejezet szabályozásánál a dokumentálás és előírások fontosságára. Az egyszer használatos záruk az egyik oldala a biztonságos használatnak, a másik nagyon fontos oldal a dokumentáció. Ki, mikor, milyen sorszámú zárat helyezett fel. Hogyan történt a dokumentálása, szállító levél, fuvarlevél, Szignálta-e, menet közben keletkezett e bármilyen sérülés a záron. Ki ellenőrizte, mikor, hol és az ellenőrzést hogyan dokumentálta. Levétel során tapasztaltak-e a záron sérülést. Volt e manipulációra illetve fosztogatásra utaló elváltozás, nyom.

Nagyon fontos a Védelmi Tervek elkészítése, napra készen tartása és lehetőség szerint begyakorlása. Munkatársak kiválasztása, oktatás és a képzés folyamatos végzése, szinten tartása. Tűzvédelmi és Menekülési Tervek elkészítése. Kapcsolat a Rendőrséggel, a Mentőkkel és a Tűzoltókkal. A Rendőrséggel a Védelmi Tervek pontosítása, riasztás rendjének kialakítása.

RENDKÍVÜLI ESEMÉNY

A rendkívüli esemény fogalma [5] :A rendkívüli esemény a szokásos folyamatoktól, eseményektől eltérő, olyan nem várt állapot, helyzet, amely esetenként dominóhatást kiváltva, – a rendeltetészerű, szokásos működést akadályozza, – veszélyezteti vagy károsítja – az élet- és vagyonbiztonságot, – az alapvető életfeltételeket, a lakossági ellátást, – a természetes és mesterséges környezetet, a természeti értékeket, ezért megelőzése, enyhítése vagy felszámolása, az eredeti állapot helyreállítása tervszerű intézkedéseket, beavatkozást tesz szükségessé. Dominóhatás alatt azt értjük, hogy ha a bekövetkezett esemény eszkalálódik, azaz további, más területre, tevékenységre is kiterjed, ott újabb, kapcsolódó rendkí-

vüli eseményt, súlyosabb következményeket vált vagy válthat ki, illetve azok bekövetkezésének lehetőségét megnöveli. Vagyis minden, ami az általános napi rutintól eltérő esemény. Nagyon széles a spektrum mégis fel kell rá készülni. Terveket készíteni összehangolni a Vagyonvédelem Komplex rendszerének elemeit minél jobban összeszervezni, az ellenőrzési pontokat kijelölni a visszacsatolás a felelős személyek az intézkedéseket kielemezik pontosítanak és módosítanak, ha kell. Példának szeretnék hozni egy megtörtént esetet, melynek kivizsgálásában a gyártó cég részéről jelen voltam.

Egy nagy múltú cég főképp vasúti és tengeri szállítással, fuvarozással foglalkozik. A nevet nem óhajtom megosztani a lényeg ma is a piacon van a cég. Konténerben történik a szállítás Budapesten a vasútállomáson a cég saját munkatársai felhelyezték a saját feliratú és sorszámú fém Biztonsági Magánzárát. (ISO/PAS 17712:2003 besorolása szerint Megerősített Biztonsági Zár).

Majd vasúton elszállításra került a többi konténerrel együtt a Hamburgi tengeri kikötőben, ahol szintén a fenti cég munkatársai leellenőrizték majd hajóra berakodták. Itt még nem történt semmi A rakományt Doverben egy másik nagy tengerjáró hajóra rakták át, hogy megindítsák az USA irányába, Ekkor fedezték fel a fenti cég ottani munkatársai, hogy a fém Biztonsági zár sérült. A rakomány átvizsgálása után, kiderült, hogy a rakomány hiánytalan. De látszottak a próbálkozás nyomai. A hajón dolgozók azzal védekeztek, hogy a konténeren a zár már sérülten került fel a hajóra. Ezt a cég munkatársai és biztonsági szolgálata cáfolta. Mivel nemcsak a vonatkozó fuvarleveleket vezették, de fényképet is készítettek minden egyes konténerrel lezárás után. A fényképeken beazonosítható volt a konténer száma és a sértetlen zár. Az amerikai anyavállalat felé kértek tőlem egy vizsgálatot, hogy a zár a rakodás és szállítás közben megsérülhetett-e ily módon. Kértem adják ide a zárat, hogy független laboratóriumban bevizsgálhassam azt. Ezt megtagadták, de átküldték s fényképeket a zárról. Ebben az esetben nagyon óvatosan jártam el csak a képen látottakra szorítkozva következtetéseimben adtam egy Gyártói Nyilatkozatot. (Mivel nem volt másra jogosultságom). Egyértelműen látszott a képen, hogy kalapáccsal próbálták levérni a zárat, majd a drótkötélet próbálták ugyancsak kalapáccsal elvágni. Nagyon erősen roncsolódott a drótkötélet teljesen ellapult de a zár nem nyílt ki. (Kalapáccsal a csapszeges zárat ki lehet nyitni egy ütással és úgy visszazárni, hogy egyszerű szemrevételezéssel ne lehessen észrevenni a roncsolódását). Tehát a fém Biztonsági Zár jól vizsgázott. A cég munkatársai, biztonsági emberei felkészültek voltak, szakszerűen jártak el. A legfontosabb a történetekben, hogy akkor nem történt fosztogatás nem volt kár. Nagyon ritka az ilyen eset. Szerencsére a zárt szállítási láncnak nagyon hamar meglettek az elkövetők és kiderült, hogy más konténereket már jó ideje fosztogatnak. A hatóságok felderítették és lezárták az ügyet. Tehát megghiúsult a bűnismétlés. Általában eldobálják a levágott zárat, hogy nehezebb legyen a beazonosítás.

Még egy érdekessége van az esetnek, fuvarozásánál, szállításnál amíg mozgásban van a vonat vagy a hajó nagyon nehéz fosztogatni, vagy kirabolni. A teherautó más eset, vannak bandák, akik kifejezetten menetközben rabolják ki a kocsikat, vagy kényszerrel megállítják azt. Főképp olyan országokban, ahol a közúti fuvarozás a jellemző. például USA, Németország, Ausztrália.

Tökéletesen kitűnik, hogy csakis a Vagyonvédelem Komplex Eleminek együttműködése, az információk és adatok cseréje, a Védelmi Tervek kidolgozása jelentheti a vagyonvédelem százszázalékos hatékonyságra – ami elképzelt, ideális nem elérhető számvaló törekvését.

TAPASZTALATOK

Ebben a fejezetben megpróbálom az évek során szerzett tapasztalataimat oly módon megosztani, hogy azon oldalt is be tudjam mutatni, amelyikkel napi kapcsolatban vagyok-felhasználói oldal- hisz az ő igényeik mutatnak utat az egyszer használatos záruk fejlesztéséhez, A gyártói oldalt és a gyártás szervezését a problémás pontokat a folyamatok ellenőrzését, mire egy vevői igényből, ötletből konkrét gyártmány lesz. És végül de nem utolsó sorban a fosztogatók és azon elkövetők szemszögéből – az ő „ötleteik” is beemelésre kerülnek a záruk fejlesztésénél- akik sikeresen manipulálták a zárat, még ha nem is találkoztam velük személyesen a „munkájukkal” találkoztam és az azokból levont következtetésekből sokat tanultam és profitáltam.

Konkrét példa: Általában, az emberek azt hiszik, hogy termékeket csak és tisztán tervező asztalnál álmodják meg. A fejlesztés lehet egy jó ötlet terméke, de lehet tisztán a piac elvárása. Ilyen volt mikor 1995-ben a már folyó EU csatlakozások miatt és a jogharmonizáció miatt az EU vasúti szállítási piacán kizárólag műanyag zárat lehetett használni. Minden más zárat a határon azonnal levágtak és saját zárat helyeztek fel helyettük. Ez anyagilag is rosszul érintette a Magyar vasúti szállítókat. Kényszerhelyzet volt. Tehát a felhasználó kijelentette vagy műanyag anyagú egyszer használatos zár vagy semmi. Így indult a kifejlesztése az első műanyag zárnak, amelyben részt vetem. Piacra kerülése után jöttek az újabb észrevételek. túl széles nem lehet mindenhol átfűzni. Nincs rajta felfűző furat, nehezebb a kezelhetősége. Hidegben ridegedig, és könnyen törik. Az Osztrák vasútnál az úgy nevezett „termoszos „kinyitást manipulációt használták a fosztogatók. Ami azt jelenti, hogy az ember egy nagy termosz forró teával odasétál a vagonokhoz a termosz tetejét lecsavarja és a műanyag zár alá helyezi úgy, hogy minél jobban érje a forró gőz. Körülbelül tíz másodperc után vagy ha már gyakorlott az illető ez pillanatok alatt lezajlik a zárat egy erős húzással ki lehet nyitni. Mi történik? A műanyag zár rácsszerkezete átalakul fellazul és rugalmassá válik így lehetséges a kinyitás a szalagtest visszahúzása a fejből. A rakomány kipakolása vagy megdézsmálása után a zárat újra le lehet zárni. A lezárt műanyag zár az ép zár látszatát kelti. Tehát nem működik megfelelően nem valósul meg a sérülésmentes nyitás és visszazárás. Hiába voltak fémbetétesek a záruk vagy úgynevezett bebetétezettek a forró gőz hatására mind ki lehetett nyitni. Nehéz feladat, de a megoldást a gyártás adta meg. Vannak vevői igények, amelyeknek nem lehet megfelelni mert egyszerűen műszakilag megoldhatatlan az elvárás. Ilyenkor a tervező és a szerszámos együtt kap szívrohamot. Ez a fenti elvárás majdnem, de csak majdnem ilyen volt. A megoldás különleges műanyag alapanyag mely bírja a -30 C foktól a +100 C fokos hőmérséklet ingadozást. Adalékolás – mesterkeverék bekeverése-az alapanyagba és a műanyag fröccsöntő szerszám különleges kivitele továbbá a műanyag fröccsöntő gép nagyon pontos beállítása a paraméterek folyamatos figyelése és a kieső darabok azonnali minőségi ellenőrzése. Valahogy úgy vagyunk ezzel a hőmérséklet problémával az egyszer használatos zárnál plombáknál, mint a közúti burkolóanyagok esetében. Magyarországon a hőingadozás a téli és a nyári legkisebb és legnagyobb hőmérséklet között nagyon nagy. Kevés anyag bírja ki ezt az eltérést. A Fém Biztonsági zár esetében inkább az egyéni igények, kézsérülés történt a drótkötél vagy a házon maradt öntvény sorja miatt. Koszolt a fém a kézen. Cérnakesztyű bevezetése. Kezelhetőségi igények. A biztonság oldaláról csak két komoly igény érkezett, mégpedig a MÁV Biztonsági osztályától. Meg kellett nehezíteni, hogy túvel benyúljanak a fémzár házába és, hogy

elvágás után a sordonykötél ugorjon szét elemi szálaire, nehogy ragasztószalaggal való összetekerés után újra lezárhatóvá váljon. Nagyon sok hibás használat miatt voltam kint oktatást tartani, segítettem a belső ellenőrzési rendszer kiépítésében. Jó kapcsolatba kerültem sok vagyonsvédelmi vezetővel, munkatárssal. Ez is ösztönzött, hogy jobban elmélyüljek a vagyonsvédelmi, biztonsági szakmában. De sokat tanultam a fosztogatók hátra hagyott „munkáiból” is. Kielemezve a manipuláció módszerét azt beépítve a zár működésébe, vagy külső megjelenésébe folyamatos fejlesztéssel lehet csak lépést tartani az egyre rafináltabb és korszerűbb módszerekkel „dolgozó” fosztogatók ellen. Biztonsági szempontból a gyártás le szabályozása a folyamatok ellenőrzése nagyon fontos, amelyet a gyártók vagy a képviselők sokszor nem tartanak szem előtt. A biztonsági kör eleme a gyártás és dokumentálása, az értékesítés és dokumentálása, a felhasználás és dokumentálása. Igyekeztem a gyártás különböző folyamatait egymástól határozottan elkülöníteni fizikailag és földrajzilag is. Az egyes gyártási és beszerzési folyamatok külön kezelése, az összes lépés és összefüggés egy kézben legyen, mindenki csak a maga feladatát értse és végezze magas szinten. Nem szabad megengedni, hogy akár egy darab zár is úgy kikerüljön, hogy nincs dokumentálva. Azt is ki kell zárni, hogy két különböző megrendelőhöz, felhasználóhoz azonos kivitelű, színű, feliratú és sorszámú zár kikerüljön. Ugyanígy a sorszámismétlést is meg kell akadályozni. Sajnos próbálkoztak fosztogatók, oly módon, hogy az adott cég nevében utánrendelni akartak. Ezért is fontos a regisztráció. Ezt a felhasználó felé azonnal jelezni kell, hogy a hatóságok felé s szükséges bejelentéseket meg lehessen tenni. A cégnél, ahol dolgozom 1995.-től indítva minden zárral el tudunk számolni, még a mintának kiadottakkal is. Egyedi azonosító nélküli zárat nem szabad még mintának sem kiadni. A fent említett kör, gyártás, értékesítés, felhasználás és az egyszer használatos zár műszaki paraméterei együtt adják a biztonság magas szintjét.

ÖSSZEGZÉS

Szaktanulmányomban az egyszer használatos zárok (plombák) fejlődését, történetét történelmi és társadalmi jelentőségét, továbbá műszaki fejlődését és szabályozását jártam körbe. Be kell látnom egy-egy téma önmagában is megfelel egy szakdolgozat anyagául. Nem célozom leállva egy fejezetnél azt boncolgatva a másik fejezet téma hátrányára írni. Szakdolgozatommal alapvetően a célozom az összefüggések és szinergiák kiemelése, rájuk való mutató és mindenhol a középpontban az emberrel. Nekem vesszőparipám, hogy minden a munkatársak kiválasztásával kezdődik. Lehet az a műszakilag legmagasabban fejlettebb kivitelű zár, ha a gyártása és annak megszervezése rossz. Silány kivitelű zárral pedig a legjobban működő biztonsági szolgálat, vagyonsvédelmi cég sem ér semmit munkája megnehezedik. Ugyanígy, ha az egyszer használatos zárral műszakilag felhasználhatóság szempontjából minden megfelelő rossz, hanyag kezeléssel, hiányos dokumentációval és a legfontosabb szakképzetlen biztonsági örökkel biztos, hogy nagyon komoly problémák fognak felmerülni. A dokumentáció a vonatkozó iratok vezetése, jegyzőkönyvezés, utasítások betartása, védelmi tervek elkészítése és ezek begyakorlása az alfája és ómegája minden vagyonsvédelemmel vagy kiemelt tevékenységgel foglalkozó vállalkozásnak és szakembernek. Az oktatás és a képzés. Fejlesztési és fejlődni szükséges napra késznek kell lenni. Ahogy a Szakdolgozatomból is látszik ahány gyártó, annyi zárási megoldási és kiviteli mód, formagazdagság. Nem látszik, hogy a szabványosítás a külső formára különösebben hatással lenne. Csak a sorozatgyártás gépesítése. ami teret ad a gyártó cégek zárainak valamilyen

egységesítésére vagy a cégarculat. Ha végigtekintünk a pecsétek fejlődésén már ott is megjelent egy adott uralkodó család vagy dinasztia egységesítési szándéka a jelképrendszerében, így azokon is, amelyek a pecséteken is megjelentek. A hatalom és a magántulajdon kiterjesztésének és érvényesítésének egyik eszköze volt és a hagyományos pecsétek a mai napig ezt a vonulatot képviselik. Az országok és városok is átvették ezt a szokást, a jelképek használatát. A polgárság kialakulásával a kereskedelem fellendülésével a szerződéseket hitelesíteni kellett, és olvasni még mindig kevesen tudtak. Kereskedődinasztiaiák használták lobogóikon és pecsétjeiken a jelképeiket. Nem tértem ki külön a Szakdolgozatomban a pecsétgyűrűkre, amit most is szokás viselni, monogrammal ellátva vagy valamilyen jellel. A történelem folyamán az uralkodók is használták hitelesítésre a hatalom megnyilatkozásaként. Ma már inkább dísz vagy a vagyon jelképe., esetleg egy iskolához, klubhoz való tartozás szimbóluma. De például az USA rögbi vagy kosárlabda bajnokainak is jár a bajnoki gyűrű. Ezt a kitérőt csak érdekességként tettem. Az újkori, modernkori ember mindent próbál egyszerűsíteni. Sajnos a történelemben a lopás a tulajdon jogtalan megszerzésére való hajlam végigkíséri az emberiség történelmét. Védni óvni továbbra is kell a vagyontárgyakat és a tulajdont. Sajnos nálunk huszonkét év után sem alakult ki teljesen a magántulajdon tisztelete. Sokszor azt sem tiszteljük, amink van. Nehéz és hosszú lesz még a folyamat, mire eljutunk odáig, hogy ténylegesen nyitva merjük hagyni azt a képletes ajtót. Addig viszont az egyszer használatos zárra (plombákra) és a vagyonvédelemre is szükség lesz. A Vagyonvédelem Komplex Rendszere és hozzá a megfelelő tudással rendelkező szakemberek képzése, a meglévők oktatása jelenti egyedül a maximális biztonságra való törekvést. Imár túl kell lépni a szükséges minimum szintű biztonsági rendszereken és a feketén foglalkoztatott alulképzett motiválatlan biztonsági örökön. A cégeknek el kell fogadni, ha ők nem tesznek meg mindent, és ezzel együtt a vagyonvédelmi vállalkozások is akár az ablakon is kiszórhatják a pénzüket. Ide is érvényes az a mondás, hogy az olcsó a drága. A tevékenység jellege határozza meg a védelmi feladatokat. Előre gondolkodni és gondolkodni terveket készíteni, gyakorolni és akkor megnyílik a lehetőség egy optimális a költségeket és a szakmai elvárásokat egyaránt figyelembe vevő rendszer működtetésére és tartós és biztonságos fenntartására. A munkatársak biztonsági tudatosságának növelése nagyon fontos. Ne csak azért tegyen valamit a munkatárs mert elvárják tőle vagy előírják azt neki. Érdektelen, hogy az egyszer használatos zárról vagy fegyveres biztonsági őrsegről van szó, a vagyonvédelmi szempontok megértése, átvétele és azok folyamatos fenntartása napról-napra, a záloga a sikernek.

FELHASZNÁLT FORRÁSOK

- [1] Magyar Államvasutak Árufuvarozási Utasítás C.1. Számú Utasítás (Áruk, Élőállatok és Hullák Fuvarozására) https://www.mavcsoport.hu/sites/default/files/mav_utasitasok_gyujtemenye_2015_01_19.p (letöltve:2022.05.25.)
- [2] ISO/PAS 177712:2003 Árufuvarozási Konténerek - Mechanikus Záró Elemek Szabvány
- [3] Gyártói, Forgalmazói Ajánlás A Szabó és Fia Szolgáltató Kft archív anyagai között.
- [4] Rendészettudományi Szaklexikon Budapest, Magyarország: Ludovika Egyetemi Kiadó, 690 p. 2019

- [5] L. Christián, *Személy- és vagyonvédelem*. Budapest: Nemzeti Közsolgálati Egyetem (NKE), 141.p. 2014. <https://tudasportal.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/20.500.12944/100420/611.pdf?sequence=1> (letöltve:2022.06.01.)